

Försvarsdepartementet

Disciplinansvar i ett reformerat försvar (SOU 2013:36)

Bakgrund

Genom remiss den 26 juni 2013 (Fö2013/1122/RS) har ILO-kommittén anmodats att yttra sig över betänkandet Disciplinansvar i ett reformerat försvar (SOU 2013:36). Förslagen i betänkandet innebär att bestämmelserna om disciplinansvar inom totalförsvaret moderniseras och förändras för att bättre passa det reformerade försvarets nya uppgifter.

Förslagets förhållande till ILO-konventioner

I betänkandet analyseras frågan om disciplinpåföljden extratjänst i lag (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m. (LTD) är förenlig med ILO:s konvention (nr 105) angående avskaffande av tvångsarbete och ILO:s konvention (nr 29) angående tvångs- eller obligatoriskt arbete.

Konvention nr 29 antogs 1930 och ratificerades av Sverige 1931 (prop. 1931:32). Konvention nr 105 antogs 1957 och ratificerades av Sverige 1958 (prop. 1958:46). Konventionerna har ratificerats av totalt 177 respektive 172 länder. Konventionerna utgör två av ILO:s åtta kärnkonventioner.

Av konvention nr 29 framgår att tvångs- eller obligatoriskt arbete inte får förekomma. Enligt artikel 1 förbinder sig varje medlem som ratificerar konventionen att inom kortast möjliga tid undertrycka användandet av tvångs- eller obligatoriskt arbete i alla dess former. Med tvångs- eller obligatoriskt arbete förstås enligt artikel 2 varje arbete eller tjänst, som avfordras en person under hot om något slag av straff och till vars utförande ifrågasvarande person icke erbjudit sig av fri vilja. Av artikel 2 i konventionen framgår dock att förbudet inte gäller för arbete eller tjänst som krävs av någon som gör obligatorisk mili-

tärtjänst och som avser arbete av rent militär karaktär. Ytterligare undantag görs för arbete eller tjänst som krävs av någon i fall av ”force majeure”. Av artikel 1 i konvention nr 105 följer att varje medlemsstat som ratificerar konventionen förbinder sig att avskaffa och inte i någon form använda tvångsarbete som arbetsdisciplinär åtgärd.

Utredningens slutsats är att det i det reformerade försvaret, med en omväxling från ett system huvudsakligen bestående av värnpliktiga till ett system med anställda, inte är förenligt med Sveriges åtaganden enligt ILO-konventionerna nr 29 och 105, att använda extratjänst som disciplinär åtgärd på så sätt som gällande lagstiftning lämnar utrymme för. Utredningen föreslår att disciplinpåföljden extratjänst avskaffas.

ILO-kommitténs slutsats

ILO-kommittén välkomnar att det i betänkandet görs en analys av förslagen i förhållande till Sveriges internationella åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner. ILO-kommittén ser positivt på utredningens förslag om att påföljden extratjänst avskaffas och bedömer det som angeläget att så sker för bättre överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner.

I beslutet i detta ärende har deltagit undertecknad ordförande och ledamöterna Nordlander, Middelman, Kovar, Beckman, Ernerot och Thapper samt ersättarna Larsson och Jonsson. Närvarande har varit ersättarna Eriksson, Roström och Oscarsson, sekreteraren Levin samt adjungerade Samuelsson Apelgren. Ärendet har handlagts av undertecknad sekreterare och departementssekreteraren Sanna Knutsson.

Stefan Hult

Linnéa Blommé